

Naslov članka/Article:

Ivan Sivec: *Radovan Gobec. Mati Slovenija, tvoji smo sinovi*

Avtor/Author:

Ivan Vrbančič

DOI:

CC licenca

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

Glasba v šoli in vrtcu št. 3/2019, letnik 22

ISSN 1854-9721

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2019

Spletna stran revije:

<https://www.zrss.si/strokovne-revije/glasba-v-soli-in-v-vrtcu/>

Ivan Sivec: *Radovan Gobec. Mati Slovenija, tvoji smo sinovi*

Monografija, Maribor: Založba Obzorja, 2019; 174 str., 27 €
Pri mariborski *Založbi Obzorja* je izšla knjiga o slovenskem skladatelju Radovanu Gobcu, ki jo je ob izdatni pomoči skladateljevega sina Mitje Gobca napisal Ivan Sivec. V zelo lepo urejeni in oblikovani knjigi, kakršno bi si zaslužili vsi slovenski skladatelji, je zbranih neverjetno veliko podatkov o njegovem bogatem ustvarjalnem umetniškem, pedagoškem in organizacijskem delovanju.

Knjiga je po uvodu v *Prologu* in *Predtaktu* razdeljena na deset poglavij, ki so naslovljena z naslovi skladateljevih skladb oziroma po značilnih dogodkih iz njegovega življenja (*Pomladne cvetke*, *Hmeljska princesa*, *Planinska roža*, *Pesem o svobodi*, *Stara pravda*, *Lepo je v naši domovini biti mlad*, *Zaplovi pesem borb in zmag*, *Ne ouri, ne sejaj*, *Pojó naj ljudje* in *Minljiv si*). Pevci srednje in starejše generacije bodo v naslovih poglavij prepoznali naslove znanih pesmi, ki so jih nekoč pogosto prepevali. K temu so dodani še *Kratki biografski podatki in kronologija* (Mitja Gobec), *Spomini znanih Slovencev* (Marian Lipovšek, Tomaž Habe, Mirko Cuderman, Majda Hauptman, Matjaž Kmecl, Janko Ban, Jasna Nemec Novak), statistika dosedanjih uprizoritev Gobčevih operet (Mitja Gobec), *Statistična predstavitev skladateljevih del* (Alenka Krušič), *R.*

Gobec in Tabor slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični (Dragica Šteh), *Uporabljena literatura* in zaključna *Koda*.

Za Radovana Gobca je značilno, da je vse življenje v svoj *Dnevnik* zapisoval pomembne podatke o svojem delu, nastanku skladb, pomembnih dirigentskih nastopih, glasbenih dogodkih. Naj za ilustracijo prepisem iz knjige štiri kratke zapise:

»Junij 1928. Maturiral na učiteljsčju v Mariboru ... Pel v zboru GM Beethovnovu 9. Simfonijo v Mariboru, Celju in Ljubljani ...«

V Dnevniku nekega partizana, 20. junij 1944: »Vstopili opolnoči v OF: Cenco Jančič, Izidor Florjan, Bratec Šmid in Radovan Gobec.«

7. julija 1944: »Ponoči nastala pesem *Zdaj zaori pesem o svobodi*. Spal v postelji na slami. Zgodaj zjutraj naprej, zvečer nazaj, spal na tleh.«

In še: »26. april 1957. Celje. APZ TT. Koncert *Stara pravda*. (zadnji nastop z APZ TT).«

Taki zapiski so hkrati tudi dragoceni avtentični podatki za biografije in raziskovalce skladateljeve dejavnosti.

O njegovem skladateljskem prispevku k slovenski glasbeni ustvarjalnosti bo zadnjo besedo povedala zgodovina. Čeprav je čas pri tem neusmiljen sodnik, pri Radovanu ne bo mogel spregledati, da »vse, kar je ustvaril, 'gre v uho'«, kot je v spominu nanj zapisal dr. Matjaž Kmecl, in da bodo napevi iz pesmi *Kresnička*, *Planinske rože*, *Hmeljske princeze* in pesmi *Lepo je v naši domovini biti mlad*, *Zdaj zaori pesem o svobodi*, partizanskih pesmi in številnih priredb ljudskih pesmi in preostalih nekaj sto (ustvaril je okrog tisoč skladb) še dolgo peli slavo v njegov spomin.

Velik del življenja je Radovan Gobec namenil tudi pedagoškemu delu kot profesor na *Pedagoški akademiji* v Ljubljani in kot mentor številnim zborovodjem in zborom. Predaval je na številnih zborovodskih seminarjih in sodeloval pri drugih oblikah takratnega izobraževalnega dogajanja. Za to so bili potrebni številni priročniki, ki jih je napisal, predvsem pa dve, še danes aktualni knjigi *Dirigiranje* in *Metodika zborovodstva*.

Bil je neumoren organizator zborovskega življenja: deset let je bil umetniški vodja *Tabora slovenskih pevskih zborov* v Šentvidu pri Stični, predsedoval je *Slovenski pevski zvezi*, bil član uredništva *Grlice* in *Naših zborov*, ustanovil je *Akademski pevski zbor Toneta Tomšiča* ljubljanske univerze in ga vodil enajst let, kar 28 let je vodil *Invalidski partizanski pevski zbor*, če imenujem samo dva najpomembnejša pevska zbora, ki sta bila v marsičem vodilna: eden v iskanju novih poti v slovenskem zborovstvu, oba pa v ohranjanju tradicije. Zato so upravičene besede avtorja na začetku knjige:

»Prebiram delo Radovana Gobca in strmim. In vse bolj se mi zdi, da tega ni mogel ustvariti en sam človek. In vendar je to storil. Prav zato je Radovan Gobec posebno ime.«

K temu suhoparnemu, a potrebnemu naštevanju vsebine knjige naj dodam še nekaj osebnih pogledov in spominov na skladatelja Radovana Gobca.

V svojem dolgoletnem udejstvovanju kot zborovodja sem med njegovimi zborovskimi skladbami vedno našel primerne naslove za različne ravni zmogljivosti zborov od zelo preprostih do visoko kvalitetnih, priredbe ljudskih in partizanskih pesmi, pesmi, ki so jih z veseljem prepevali osnovnošolci in pevci z dolgo zborovsko »kilometrino«. Na številnih zborovodskih seminarjih in drugih glasbenih dogodkih sva se z Radovanom srečevala tudi osebno. Še posebej so mi ostala v spominu neformalna srečanja. Naj mi bo dovoljeno opisati eno takih.

Po zadnjem večernem koncertu enega od tekmovanj mladinskih pevskih zborov v Zagorju ob Savi smo morali udeleženci poiskati prenočišče v *Garni hotelu* na Trojanah. Samo po sebi je bilo razumljivo, da smo pred spanjem nekoliko poseleli v restavraciji in »analizirali« kvaliteto koncertov. Kmalu so »padli« tudi prvi vici, anekdote, šale. In tako do druge ure zjutraj! Drugi večer se je zgodba ponovila. Ko smo že mislili, da je čas za spanje – vic za vicem, šala za šalo, zgodba za zgodbo – do tretje ure zjutraj! S to pripovedjo ne nameravam moralizirati o umestnosti takega posedanja, ampak povedati, da smo se z veseljem družili, bili radi skupaj, česar danes skoraj ni več, in da se je ob tem utrnila tudi marsikatera koristna pobuda, posredovala dobra izkušnja. Središče tega dogajanja pa je bil po pravilu – kdo drug kot Radovan, poln domiselnih iskric, šal, pripovedi. Takega: dobrovoljnega, pripravljenega pomagati, svetovati, se spominjam.

»Minljiv si, le tvoja dela so tvoj spomin!« (Jože Plečnik; zadnja skladba Radovana Gobca).
